

Neděle 7. 5. 2017 – výstup na nejvyšší kopec a nejvyšší kótu Prahy

Barrandovský most

Pražský silniční most přes řeku Vltavu, vybudovaný v letech 1978–1988 jako most Antonína Zápotockého. Je významným dopravním uzlem a nejrozsáhlejším mostním dílem v Praze. Má čtyři pruhy v každém směru, je přístupný i chodcům a cyklistům. Je součástí Městského okruhu.

Na předmostích jsou umístěny ohromné **betonové plastiky sochaře Josefa Klimeše**. Na pravém břehu je to **Rovnováha**, přezdívána „Červ dobyvatel“. Na levém břehu jsou dvě **betonové mísy**, zvané „Hroší lázeň“ nebo také „Krmítko pro slony“.

Pražský semering

Jde o součást železniční tratě Praha – Rudná, konkrétně úsek z nádraží Praha-Smíchov do zastávky Praha-Jinonice, který vede po úbočí Dívčích hradů a v Hlubočepích tvoří trať oblouk více jak 180° a dochází tu ke křížení dvou železničních tratí, silnice a Dalejského potoka. Díky tomu se připodobňuje trati v Rakousku, která vede horským sedlem Semmering. Jižní (větší) Hlubočepský viadukt je dlouhý 115 m a vysoký 25 m. Celkem 7 kamenných oblouků je doplněno jedním ocelovým polem. Zajímavostí také je, že zde v jednom místě dochází ke křížení dvou železničních tratí, cesty pro pěší a toku Dalejského potoka.

Prokopské údolí

Jde o přírodní rezervaci o rozloze více jak 100ha. Jde o jedinečnou přírodní lokalitu na území hlavního města. Jedná se o hluboce zaříznuté skalnaté údolí Dalejského potoka. Je dlouhé asi 4 km, rozdíl mezi nejnižším a nejvyšším místem údolí je přibližně 110 m. Rezervace zahrnuje mnoho menších chráněných území a nachází se zde rovněž světoznámé geologické odkryvy a významné archeologické objekty.

Jezírko – stinné místo mezi skalami, vzniklo po vápencové těžbě. Pláž je písčitá. Je využíváno filmaři – např. Malá mořská víla tady vystupovala z moře nebo právě tady zazněl rozkaz „Muž s brašnou nesmí projet“. A v poslední době zde Prima natáčela reportáž do zpravodajství o Šumavských národních parcích :o)))

Památný kříž kostela sv. Prokopa – na skále připomíná místo, kde stával v letech 1711 - 1966 kostel sv. Prokopa. Kostel byl zbořen v souvislosti s těžbou vápence. Až v roce 2001 byl nahrazen zcela novým současným kostelem sv. Prokopa, který stojí na Slunečním náměstí v Butovicích.

Stydlá voda – nenápadná studánka těsně u žluté turistické značky kousek nad tratí, několikrátý pokus o stavební úpravu se opět nevyvedl (viz několik staveb v okolí) – pramen si vždy najde vlastní.

Foglarova skála – vzpomínková deska na skále nad Prokopským potokem před soutokem s Dalejským potokem v místech, kam v roce 1920 začínal Foglar jezdit se skauty.

Koupaliště (dnes výletišťe) – až do 60-tých let 20. stol. byla tato louka na soutoku Prokopského a Dalejského potoka vyhledávaným výletním cílem Pražanů a také koupalištěm, pro které zde byly vybudované i dřevěné převlékací kabinky. Dnes je zde hřiště a prostor pro odpočinek nebo piknik.

Na Troničku (dříve Prokopská studánka) – studánka pojmenovaná podle bývalé usedlosti, dnes hájovny. Dle rozborů v roce 2016 by voda měla být a pitná.

Retenční nádrž Asuán (N3 Stodůlky)

Zřízena v 80-tých letech 20. století v souvislosti s výstavbou sídlišť Stodůlky, Lužiny a Velká Ohrada. Nádrž je napájena vodami z Prokopského potoka a dešťovými vodami svedenými z okolních sídlišť. Je schopna pojmout až 92 030 m³ vody a její zatopená plocha se zvětší na 2,66 ha.

Nádrž slouží také k extenzivnímu chovu ryb, který je zaměřen zejména na vytvoření rovnováhy mezi rybí obsádkou a přirozeným prostředím rybníka. Každý podzim se provádí výlov.

Kostel sv. Prokopa, Sluneční náměstí, Nové Butovice

Filiální kostel sv. Prokopa byl postaven v letech 1999 – 2001. Patrocinium bylo přeneseno z kostela sv. Prokopa, který stával od r. 1711 nad Prokopským údolím a v 60. letech 20. století byl odstřelen z důvodu těžby vápence. Dnes místo označuje kříž na skále.

Kostel elipsoidního tvaru byl postaven podle návrhu architekta Zdeňka Jirana. Kostel je organicky propojen s Komunitním centrem, představuje zázemí pro aktivity farnosti a pro spolupráci církve s městskou částí a dalšími subjekty.

Trifot

Autorem dvanáctimetrové sochy je sochař David Černý. Je zhotovená z nerezu s různou úpravou.

Trifot má podobu oživlého kráčejičího monstra, jehož hlava je složená z několika fotoaparátů, připomínající různá stádia vývoje fotografie, a nohou ze stativů. Objektivy fotoaparátů jsou vyplněné očními bulvami, které se neustále pohybují a promítají procházející osoby na velkoplošné obrazovky. Trifot se postupně stává součástí venkovních prostor nového multižánrového centra Czech Photo Centre.

Pomník Dukelským hrdinům

Stojí v blízkosti stanice metra Nové Butovice, která se v minulosti jmenovala Dukelská. Pomník symbolizuje tvrdou cestu k vítězství a ke svobodě. Vznikl v roce 1978.

Památník hrdinům z jinonického akcízu

Dne 3. října 2014 byl na veřejném prostranství (bulváru) poblíž stanice metra Nové Butovice v Praze 13 slavnostně^[p 13] odhalen nový Pískovcový pomník z dílny akademického sochaře Milana Váchy s bronzovou pamětní deskou připomíná tragické události záťahu gestapa na jinonický akcízu (starý dům stojící osamocené na okraji Jinonic, dnes již zbouraný) v noci z 3. na 4. října 1941. Pamětní deska obsahuje jména pěti odbojářů - hrdinů protinacistické odbojové skupiny ÚVOD (Ústředního vedení odboje domácího) z pražských Jinonic, kteří od ledna roku 1941 až do začátku října 1941 poslali zpravodajské centrále do Londýna asi 8,5 tisíce zašifrovaných radiových depeší. Na nové pamětní desce je (kromě jmen odbojářů) také reliéf dnes již neexistující budovy - jinonického akcízu, ze kterého radiové depeše až do osudné noci ilegálně odesílali.

Centrální náměstí – Nepomucký rybník

Název je odvozen od sochy sv. Jana Nepomuckého. Autorem sochy z bílého pískovce je sochař Petr Veselý z Hořic. Socha je vysoká 3,6 m a na svah nad rybníkem byla umístěna v roce 1994. Dnes je, bohužel, značně zastíněna Jeremiášovou ulicí a zelení.

Přes rybník a údolí vede uzavřený kovový dvojkolejný tubus metra od architekta V. Krause. Byl uveden do provozu 11. listopadu 1994. Délka mostu je 375 metrů, nejvyšší výška nad terénem je 17 metrů. Zajímavostí jsou postupně se zvětšující okna tubusu, která zabraňují oslňování cestujících při vjíždění metra do tunelu.

Nad rybníkem jsou dvě vyhlídková místa a podél umělého meandru jsou umístěny čtyři kamenné skulptury ze sliveneckého mramoru v podobě mušlí a šneků – připomínka nedalekého naleziště zkamenělin včetně svatojakubské mušle, kterou má Praha 13 ve znaku.

Cyklostezka mezi paneláky aneb betonové eldorádo

Jde o část cyklostezky Řepy – Hlubočepy, která vede sídlištěm Lužiny, jedním z typických obřích areálů panelových domů, které bylo postaveno v 70. – 80. letech 20. století jako součást Jihozápadního Města. Masy panelových domů jsou zde situovány do tzv. rondelů, v jejichž středu vznikly rozlehlé vnitrobloky. Cyklostezka vede napříč třemi rondely a hlavní silnice přejíždí po mimoúrovňových lávkách. Dovnitř rondelu a ven z něj se zpravidla dostanete nízkým průjezdem skrz dům. Vnitrobloky sice prošly revitalizací, nicméně přes veškerou snahu nelze odstranit určitou izolovanost od vnějšího světa.

Západní Město

POZOR na pravopis – „Západní město“ je nesprávně! Jde o nově budovanou čtvrť v Praze. Celková plocha nové čtvrti má být 115 ha s vizí rozšíření až na 600 hektarů. Má zde být asi 10 000 nových bytů v různých typech domů, od vysokých bytových domů až po vily, kancelářské prostory, restaurace, obchody, školy a školky, kulturní kluby, polikliniky, parky, velké centrální náměstí, ulice, cyklostezky, umělé říčky atd.

V letech 2007 - 2015 bylo na Západním Městě postaveno 673 nových bytů celkem v pěti etapách projektu Britská čtvrť a 5 kancelářských budov v projektu City West, kterým dominuje desetipodlažní administrativní objekt ve tvaru diamantu.

Nejvyšší vrchol Prahy – kóta 392 m n.m.

Bezejmenný vrchol (někdy se uvádí název Kopanina) se podle plánu města z Kartografie Praha nachází na nezastavěné pláni v katastrálním území Stodůlky, v těsné blízkosti hranice Třebonic, jižně od Rozvadovské spojky a přilehlého objektu vodáren, východně od obchodní zóny Avion Shopping Park marketingově přičítané ke Zličínu. Na pláni kopce má být přibližně v letech 2008–2023 budováno Západní Město, do oblasti údajného vrcholu poblíž vodárny je plánována vilová zástavba.

Chrášťany

Kaplička a socha sv. J. Nepomuckého a venkovský dům (Chrášťany 27).

Nejvyšší kóta Prahy – Teleček, 399 m n.m. , někdy se udává 397 m n.m.

Podle plánu města z Kartografie Praha se tato kóta nachází na hranici Prahy v neosídlené lokalitě s pomístním názvem Za hospodu, asi 0,5 km severně od dálnice D5. Tato kóta je součástí kopce Růžová s vrcholem 410 m n.m. poblíž Rudné u Prahy.

Klášteř kongregace Milosrdných sester sv. Karla Boromejského Praha

Budova kláštera byla postavena v letech 1858-64 v klasicistním stylu. Kostel byl vysvěcen v roce 1861.

Nejdříve klášter sloužil jako sirotčinec, v letech 1865-1948 zde byla zřízena ženská trestnice. V posledních letech svého života zde jako zahradník působil „lotr“ Babinský a díky slušnému chování bylo povoleno, aby byl pohřben na dnes již bývalém vězeňském hřbitově v Řepích. Po r. 1948 byla budova upravena na ústav sociální péče pro dospělé, od roku 1958 prostory využíval Výzkumný ústav zemědělské techniky. Po navrácení majetku sestrám boromejkám v roce 1990 byl objekt rekonstruován a dnes se zde nachází domov pro nemocné seniory. Je to čtyřkřídlá budova s uzavřeným dvorem a ozdobnou vízkou na hřebeni střechy.

Kostel sv. Martina

Románská jednodílná stavba s apsidou, vznikla asi ve třetí čtvrtině 12. století. Kolem roku 1627, kdy ves patřila Frovinovi, byl kostel částečně přestaven a pravděpodobně byla připojena k lodi kostela věž. V 18. století byla vestavěna kruchta a připojeno schodiště z lodi do věže.

Hrob Václava Babinského a hřbitov v Řepích

Hřbitov se skládá z 3 částí. První a největší část zaujímá klasický hřbitov, kde najdeme třeba monumentální hrobku Václava Kočky ml. Ve druhé části se nachází symetrický hřbitov řadových sester z nedalekého bývalého kláštera Boromejek. Tato část se proslavila natáčením filmu Kytice (povídka Svatební košile). V poslední části je bývalý hřbitov ženské věznice, která bývala v budově kláštera a zde se nachází hrob loupežníka Václava Babinského, který poslední léta života strávil jako zahradník právě v ženské káznici, dnes klášteře.

Památník na Bílé Hoře

Stojí v místech, kde proběhla dne 8. 11. 1620 rozhodující bitva třicetileté války, která na dalších 300 let zásadně ovlivnila historii českého státu. V bitvě se utkala česká stavovská armáda s dvěma armádami katolickými. V současnosti bitvu připomíná jednak poutní kostel Panny Marie Vítězné a na temeni vlastní Bílé hory (380 m n.m.) nevysoká mohyla s pomníčkem z roku 1920.

PP Kalvárie v Motole

Skládá se ze dvou skalních území navzájem od sebe oddělených Motolským potokem. Dnes tedy spíše Plzeňskou ulicí. Jižní strana je přírodním lesoparkem, lokalita je známá skálou s křížem z roku 1721 vypínající se nad korytem Motolského potoka. Na jeho okraji se rozkládá Motolský hřbitov a krematorium. V severní části byl zřízen na přelomu 60. a 70. let 20. století rekreační lesopark, pro potřeby nedalekého řepského sídliště.

PP U Hájů

Zalesněné údolí s rybníčkem a loukou, kde se nachází několik pramenů vápenaté vody.

Kaple Nalezení sv. Kříže

Barokní kaple byla postavena na místě, kde údajně tábořila vojenská posádka Marie Terezie. Jeden z vojáků zde našel kovový kříž, který předal vévodovi Lotrinskému a ten císařovně. Na památku této události byla v roce 1745 postavena kaple pravděpodobně podle návrhu architekta K. I. Dientzenhofera. Jde o kruhovou stavbu s mělkými bočními kaplemi a kruhovým kněžištěm, je sklenuta kupolí s lunetami. Interiér je zdoben nástěnnými malbami. Na oltářní nástěnné malbě je znázorněna scéna nalezení svatého kříže, jak ji podává Legenda Aurea (Zlatá legenda). Obraz na klenbě apsidy nad oltářem znázorňuje vítězství křesťanství nad pohanstvím. V současné době je objekt kaple v soukromém vlastnictví a je nepřístupný.

Pramen Prokopského potoka

Upravený pramen Prokopského potoka. K úpravě došlo při výstavbě sídliště Stodůlky v 80. letech 20. stol.

Kostel sv. Jakuba Staršího ve Stodůlkách

Pseudogotická stavba z let 1901 až 1903 postavená na místě románského kostela, z něhož je zachován kamenný gotický sanktuář.

Umělé jezírko

Mezi vápencovými bloky bazénu je umístěna bronzová socha Rusalky od sochaře Kurta Gebauera. V dnešní době to ale chudák Rusalka nemá lehké, místo původního bronzového vzhledu byla nějakým „vtipálkem“ přetřena červenou barvou. Navíc se ve Stodůlkách traduje, že na noc musí chodit spát do protějšího domu, a to proto, že v jezírku je voda jen málokdy. Voda totiž uniká do kolektoru a jsou značné problémy s jejím doplňováním.

Altánek mezi paneláky

Byl postaven z režného cihelného zdiva s netradičními vazbami a konstrukcí. Altánek byl postaven společně se sídlištěm Stodůlky.

Skansen Řepora

Řepora (dříve nazývaná Tuležim) je skansen v okrajové části Prahy, který se snaží navodit co nejvěrnější představu české lidové architektury 14. století a života ve středověkém městečku.

V objektu je mnoho budov – kostel se hřbitovem, usedlost rychtáře s krčmou, kováře, hrnčíře a domkáře, zastřešené tržiště, studna, pranýř, vstupní brány a věže, palisády aj. Dokončena zatím není tvrz. Za východní branou jsou expozice z různých dob a míst, které nepatří přímo do města – šibeniční vršek, posvátný strom a pohanské kultovní místo. Před západní branou, která slouží i pro vstup návštěvníků, bývala sloupková boží muka. Stavby byly budovány dobovými technologiemi. V současné době je skansen obehnan drátěným plotem a je nepřístupný.

Kostel sv. Petra a Pavla v Řeporyjích

Původně románský kostel založený ve 12. stol. Byl tvořen jednou čtvercovou lodí se čtyřmi apsidami po stranách, později k němu byla přistavěna hranolová věž. V r. 1772 výrazně přestavěn. Věž spolu se západní apsidou zůstala součástí kostela, zbytek nahradila chrámová loď s novým kněžištěm. V letech 1900-1901 byla arch. Františkem Machem provedena částečná rekonstrukce původní stavby do dnešní podoby.

Údolí Dalejského potoka, Dalejský profil

Přírodní památka zahrnuje svahy, odkryté těžbou vápenců, skalní výchozy a stěny opuštěných lomů, které jsou tvořeny prvohorními horninami o stáří přibližně 400 milionů let. Nacházejí se zde paleontologicky významné lokality bezobratlých mořských živočichů – lom Mušlovka nebo Lobolitová stráž. Povrch je krytý nepůvodním porostem trnovníku akátu a borovice černé.

Trunečkův mlýn - zřícenina vodního mlýna rodiny Trunečků, která ho vlastnila od počátku 19. století do konce 2. světové války. Mlýn byl jedním ze sedmi mlýnů postavených na poměrně krátkém Dalejském potoce. První zmínka o něm je z počátku 18. stol. V r. 1770 byl číslován čp. 25. V letech 1910–1911 byl mlýn přestavěn na válcový a vodní kolo nahradila Francisova vodní turbína. Později v l. 1937–38 byl mlýn znovu upraven na pohon plynovým spalovacím motorem a od r. 1946 na pohon motorem elektrickým. V r. 1951 byl mlýn nuceně uzavřen a poté využíván JZD ke šrotování a skladování obilí, mlýn neudržován postupně zcela zchátral.

Bývalá Vápenka Biskup, Kvis, Kotrba – firma byla založena jako obchodní společnost v roce 1895. Zpočátku těžila zejména saturační vápenec pro cukrovary. Později byla vystavěna malá komorová pec na pálení vápna, kterou pak doplnila druhá primitivní pec. Později byla vystavěna 20ti komorová kruhová pece. Vedle ní postupně vyrostly další tovární budovy. Rozvoz výrobků usnadnila drážní vlečka.

Po první světové válce byla postavena modernější 22ti komorová pec a zavedeno strojní vrtání v lomech. Dále byla vybudována strojovna, drtírna šterku a mlýnice vápna. Vzhledem k rozvoji automobilové dopravy se přešlo částečně i na expedici nákladními automobily a byla vybudována malá silnička z továrny do Řeporyjí. V letech druhé světové války se jen těžko podařilo udržet výrobu vápna. V roce 1950 byla vápenka začleněna do národního podniku Pragocement. V roce 1959 byla provedena částečná rekonstrukce mlýnice a třídírny. Provoz vápenky byl ukončen roku 1968, těžba v lomech probíhá neustále, vápenec je používán jako stavební kamenivo. Budovy vápenky postupně chátrají. S oblibou jsou využívány různými spolky ke hrám s vojenskou tematikou, takže o „střílečky“ tu rozhodně není nouze.

Lom Mušlovka – bývalý vápencový lom, bohaté naleziště zkamenělin z období prvohor.

Černý lom – původně se jmenoval Kamčatky, v roce 1923 dostal jméno "Černý" podle barvy tmavých silurských vápenců.

Naleziště lobolitu (plovacího orgánu) mořské lilijice.

Červený lom – Opatřilka – celá lokalita se nachází na vápencovém podloží. V západní části jsou přítomny červeně zbarvené vápence bohaté na oxidy železa, které daly jméno Červenému lomu. Od začátku 19. stol. zde rovněž probíhala těžba, která byla ukončena ve 40. letech minulého století. Za války byl v prostoru Červeného lomu zřízen malý pracovní tábor. Následně již lokalita nebyla průmyslově využívána.

U cesty v Červeném lomu jsou instalovány sochy Kurta Gebauera, jedná se o seskládané, jen hrubě otesané bloky místního vápence, představující padlé bojovníky. Byly instalovány v roce 2006 a jsou příkladem minimálního kulturního zásahu člověka do krajiny.

U lomu se nachází studánka, zvaná V Červeném lomu, která je známá též pod názvy Opatřilka, Pod lomem nebo Permoník. Pečují o ni místní osadníci a tento poměrně vydatný vodní zdroj patří mezi nejlépe upravené studánky na území hlavního města.

Kostel sv. Jana Nepomuckého

Pohledově dobře umístěná stavba na kopci mezi Velkou a Malou Chuchlí. Stavba vznikla v roce 1729 a byla obnovena v letech 1846 až 1849. V interieru je barokní mobiliář z doby výstavby. Sochy sv. Prokopa a sv. Ivana jsou od sochaře Jelínka, žáka Matyáše Bernarda Brauna, z roku 1729.

Kaple Panny Marie s pramenem Mariánsko-lázeňského potoka

Vydatný Mariánský pramen byl zachycen v roce 1760 v lese nad obcí a nad ním byla vystavěna kaplička P. Marie. Až do roku 1984 zásoboval Malou Chuchlí pitnou vodou. Na přelomu 18. a 19. století vznikly v Malé Chuchli lázně. Dr. Jan Antonín Josef Scřínčí v roce 1760 označil vodu z místního pramene za vyjimečně léčivou a dr. Fuchs zde nechal vystavět lázeňskou budovu. Vodu z pramene si pry nechal vozit také Marie Terezie, později byla léčivost vody zpochybněna.

Lázně v Malé Chuchli

Založil je dr. Fuchs, který tu nechal postavit lázeňskou budovu. O rozvoj lázní se zasloužil i převor zbraslavského cisterciáckého kláštera – kterému lázně patřily – Theodor Schönfeld. Areál lázní se skládal z několika (dnes chráněných) objektů:

- **bývalá myslivna čp. 43, ulice V lázních** – klasicistní objekt s nápisem VILA MARIA na východní fasádě dostal jméno podle manželky přírodovědce dr. Lva Uherka (1866–1890), byla to německy píšící spisovatelka Marie Ossip (+1910). Jejich hroby jsou u kostela sv. Jana Nepomuckého nad vsí. V domě koncem 19. století bydlel na letním bytě básník Jaroslav Vrchlický.
- nejstarším objektem souboru je **pozdě barokní dům čp. 45 se soškou Panny Marie v průčelí**. Pod domem a pod ulicí V lázních jsou sklepy (částečně klenuté a částečně vylámané ve skále).
- **bývalý lázeňský hostinec čp. 42** tvoří komplex tří staveb z přelomu 18. a 19. stol. a dnes patří Pedagogické fakultě České zemědělské univerzity.
- **klasicistní dům čp. 44 z roku 1840**, pod nímž štolou protéká voda z pramene.
- **dům čp. 4** je klasicistní stavba z roku 1879. Zajímavá je vstupní brána objektu.
- **kostel Narození (Jména) Panny Marie** – tvoří přirozené centrum lázní, vznikl již ve 13. století a v roce 1774 byl výrazně barokně přestaven.
- skupinu lázeňských domů doplňuje **kaplička Panny Marie** v lese nad komplexem, potok zvaný Čertova strouha.

Branický most = Most Intelligence

Železniční most byl postaven v letech 1949-55. Pro vlakovou dopravu byl otevřen 30. května 1964. Do té doby sloužil pro statické zkoušky různých typů lokomotiv. Most je široký 14 m, dlouhý 910 m a celková výška nad hladinou Vltavy dosahuje 19 m. Původním záměrem výstavby bylo odvedení nákladní dopravy z trati od Plzně mimo centrum města na vršovické nádraží. Most byl postaven pro dvoukolejný provoz, ale druhá kolej nebyla nikdy zprovozněna. Nebyla dokončena ani odbočka na Jinonice. Dnes je využíván hlavně pro nákladní vlaky.

Jeho lidové označení „Most intelligence“ plyne z období výstavby, kdy zde v dělnických a pomocných profesích pracovala řada právníků, lékařů, filozofů, učitelů a dalších příslušníků intelligence, které vládnoucí komunistický režim označil za třídní nepřátele.